

Beskrivelse af dialogisk aktivitet til novellen "Et grundskud" af Henrik Pontoppidan

Aktiviteten er udviklet til Dansk A på teknisk EUX af Lene Sørensen (Syddansk Erhvervsskole) og Caroline Schaffalitzky (Filosofi i Skolen, SDU), marts 2022

1. Filosofiske dialog (ca. 20 minutter)

Eleverne er placeret i en åben rundkreds på stole uden borde. Læreren faciliterer en dialogaktivitet om fattigdom og nød, som også er et underliggende tema i novellen. Faciliteringen af dialogen følger de principper som er beskrevet her: <https://emu.dk/stx/paedagogik-og-didaktik/didaktiske-tilgange/vaerktoejer-til-kvalificering-af-klassedialog>, og det konkrete dialogdesign er hentet fra dialogen "Verdensmål 2: Afskaf sult" fra bogen [Filosofiske dialoger om FN's Verdensmål](#) (s. 31-32). Afslut gerne dialogen mens eleverne stadig er engagerede. Aktiviteten kan evt. rammesættes af en indledningsleg og en afslutningsleg.

2. Forberedelse til læsning (2 min.)

Eleverne går tilbage til deres plads og laver en forlæsningsaktivitet, hvor de reflekterer over titlen på den tekst, de efterfølgende skal læse. De skriver individuelt om spørgsmålet:

- Hvad tror du "Et grundskud" handler om ud fra titlen?

3. Individuel læsning

Eleverne læser novellen hver for sig (kan evt. også organiseres som højtlesning eller fælles læsning)

4. Individuelt arbejde med refleksionsspørgsmål (5 min.)

Eleverne bruger herefter 5 min. på individuel refleksionsskrivning om spørgsmålet:

- Hvad tænker du, at novellen prøver at fortælle? Er det en eller flere ting? Hvad?

5. Gruppearbejde med refleksionsspørgsmål (fx 20 min.)

Herefter sætter eleverne sig i 4-mandsgrupper. De starter med at fortælle om, hvad de hver især troede "et grundskud" var, og om hvad de tænker novellen prøver at fortælle.

Herefter tager de hul på refleksionsspørgsmål som er printet på sedler til dem i forvejen. De skiftes til at vende et spørgsmål, som de læser op. Først forsøger de selv at svare på spørgsmålet, og herefter byder de andre ind. Alle opfordres til at sige noget. Læreren er lyttende og behjælpelig med uddybning og forståelse af spørgsmålene, men må ikke bidrage med egen holdning eller mening. Formålet er, at eleverne selv reflekterer, undrer sig og er nysgerrige overfor teksten.

Eleverne begynder med de generelle refleksionsspørgsmål. Læreren holder øje med tiden og beder eleverne gå videre med de mere tekstnære refleksionsspørgsmål, når det er passende.

Generelle refleksionsspørgsmål

- Er det en god måde, historien bliver fortalt på? Hvorfor (ikke)?
- Ville du selv fortælle om det på samme måde? Hvorfor (ikke)?
- Er der noget, der undrer/overrasker/provokerer/irriterer dig ved historien? Hvad/Hvorfor (ikke)?
- Tror du, at alle vil opfatte novellen på samme måde som dig selv? Hvorfor (ikke)?
- Kan du lide historien? Kunne du tænke dig at læse mere i samme stil? Hvorfor (ikke)?

Specifikke refleksionsspørgsmål til novellen

- Ser du billeder for dig, når du læser historien? I så fald hvilke?
- Er det moralsk forkert, at manden i novellen, hellere vil ofre en af børnene i stedet for grisen? Hvorfor (ikke)?
- Dyrslægen bruger en 'lille guldkantet notitsbog', hvori han skriver et par ord. Gør det nogen forskel på historien, at han bruger denne guldkantet bog? Hvorfor (ikke)?
- Skal bonden bebrejde sig selv, at han ikke har gjort mere for at sikre sig familiens overlevelse? Hvorfor (ikke)?
- Har dyrlægen et ansvar? Hvorfor (ikke)?
- Gør det en forskel for historien, at vi hører historien om "Sif", og hvor meget den tager på i vægt undervejs i historien? Hvorfor (ikke)?
- Gives der en kritik af forholdene på landet? Hvordan/hvorfor (ikke)?
- Gives der en kritik af den sociale ulighed og uretfærdig der er på landet dengang? Hvorfor (ikke)?
- Har det en betydning for historien, at vi får at vide, at den salve dyrlægen ordinerer er 'for mennesker en meget farlig substans' og at dyrlægen herefter 'nævner et par latinske gloser'? Hvorfor (ikke)?

6. Afslutning

Når tiden er gået, siger læreren "tak for i dag" uden at samle op i plenum. Hvis der er behov for en afrunding, kan man i stedet lave en evaluering af dagens aktivitet, fx: Hvad synes eleverne? Er det noget, de kunne tænke sig at prøve igen? Er der noget i aktiviteten, som der skal bruges mere/mindre tid på?

Aktiviteten kan forankres yderligere ved, at eleverne i næste lektion får sat danskfaglige begreber på (eller på anden måde behandler emnet), eller at deres arbejde bliver omsat i en efterfølgende afleveringsopgave.